

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek vedoucího

Práci předložil(a) student(ka): Eva Šerá

Název práce: Prožívání času ve společnosti 19. a 20./21. století

Oponoval: PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Cíle práce formuluje autorka dosti zmateně a v nespelnitelné šíři v Úvodu na s. 1–2. Záměry práce se tak podařilo naplnit spíše v rovině shromáždění účtyhodného množství dat a sestavení kompilativní části textu. Jinak zůstaly zamýšlené cíle nenaplněny, což se týká hlavně naprosto absentující komparace jazykového obrazu času v 19. století a v současnosti.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Předložená diplomová práce se zabývá jazykovými reprezentacemi času v předmoderní a moderní společnosti v antropologické perspektivě. Autorka však tematické zaměření práce i v přepracované verzi posunula spíše směrem k čistě lingvistické analýze či ještě přesněji prezentaci velkého množství hlouběji neinterpretovaných dat.

Po výše zmíněném Úvodu, charakterizuje autorka na s. 3–10 teoreticko-metodologické zdroje práce, zdroje empirických dat a metodologii jejich analýzy. Zatímco lingvistická datová báze se zdá být relevantní (jedná se o spolehlivé jazykové korpusy), spektrum literatury je sice solidní (vč. užití řady recentních zahraničních textů) ale omezuje se takřka výlučně na práce jazykovědné či filosofické. Práce studující jazyk a kulturu v etnologické/antropologické perspektivě kritickým způsobem absentují. Ještě problematičtější je užitá metodologie: autorka sice uvádí, jak postupovala, proč a s jakým cílem tak činila, co z toho vyplývá pro závěry její práce a jejich platnost či zobecnitelnost ale absolutně netušíme. Na s. 9 tak např. uvádí, že výsledky svých výzkumů nijak nekvantifikovala (což je při okódování 2994 záznamů v MAXQDA samo o sobě škoda), aniž by relevantně zdůvodnila proč. Nevypovídá snad samotná četnost jednotlivých frazémů zaznamenaných v určité době o dobovém vnímání času? Stejně tak se nikde nedozvídáme (i když si je autorka existence řady synonym – viz s. 34–36 – dobře vědoma), proč byly do analýzy zahrnuty jen frazémy obsahující slovo „čas“ a nikoliv slovní spojení obsahující termíny doba, lhůta, interval atd. Výsledky analýzy tak nezbytně referují spíše o užívání slova „čas“ než o kulturních a sociálních okolnostech vnímání času ve společnosti.

V kompilativní části práce (s. 11–42) E. Šerá vcelku solidním způsobem představuje některé významné přístupy ke studiu jazykových reprezentací vnímání času a připravuje si tak půdu k vlastní analýze. Na základě v literatuře dobře ukotvených – žel však stále převážně jen lingvistických – kategorií, pak na s. 44–82 předestírá (vč. stovek konkrétních příkladů) způsoby jazykových reprezentací „času“ v psané a částečně mluvené češtině 19. a 20. století. Zvolená metodologie jí však v diskusi (s. 83–89) ani Závěru (s. 89–90) neumožnila konstatovat nic víc, než co se dočítáme v kompilativních pasážích diplomové práce. K odpovědi na základní otázku po proměně vnímání času mezi 19. a 20./21. stoletím se pak E. Šerá vlastně vůbec nedostává a

nepochybně obrovská pracovitost, kterou prokázala shromážděním rozsáhlého empirického vzorku zůstala bez výsledků.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev autorky je mimořádně těžkopádný a nese všechny negativní znaky odbornického vyjadřování (zbytečné nadužívání cizích slov, složité a zmatené větné konstrukce). E. Šerá je často otrocky závislá na literatuře, se kterou zrovna pracuje, práce se jako celek mimořádně obtížně vnímá a čtenář se v ní okamžitě ztrácí. Významným posunem proti první verzi textu je nicméně odstranění prakticky všech závažných gramatických chyb; v textu se tak nalézají jen nemnoho překlepů, opakovanou a pro autorku pracující s lingvistickou tematikou dosti překvapující chybou je psaní „viz.“ (nejedná se o zkratku, ale o rozkazovací způsob od slovesa vidět).

Užívaný citační úzus je v pořádku, i když i zde zaznamenávám drobné nedostatky – např. střídavé (ne)psaní zkratky s. před odkazy na strany citovaných prací, či prohozené pořadí autorů Lakoff a Johnson u odkazů v textu a v seznamu literatury. Způsob citování a sestavení soupisu zdrojů (vč. elektronických) je nicméně celkově na velmi dobré úrovni.

Práce je z formálního hlediska tentokrát již dobře a logicky strukturována, graficky zvládnuta (opět až na nepodstatné detaily – odsazování prvních odstavců pod názvy kapitol, jiný font u některých indexů patových poznámek) a též přílohy mají jasný smysl.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Předložená přepracovaná diplomová práce vznikla (stejně jako její první verze) zcela bez dohledu vedoucího práce. Autorka si však alespoň vzala ponaučení z negativních posudků, práci zjevně věnovala podstatně větší množství času a podařilo se jí odstranit i většinu formálních nedostatků. Přesto však dílo působí značně rozpačitým dojmem – jedná se o text spíše filosofický resp. plytce filosofující doplněný o úctyhodné množství empirických dat čistě jazykovědné povahy. Práce tak vlastně nemá nic společného s etnologií, etnografií, sociokulturní antropologií a jím příbuznými vědami. Nad popisem či analýzou odrazu kultury v jazyce nebo naopak – při neznalosti či záměrné ignoraci i zcela klasických antropologických děl na toto téma – převažuje úmorná deskripce podoby samotného jazyka. Navíc „kutilská“ metodologie práce není v žádném ohledu zárukou toho, že autorka studovala to, co studovat chtěla. Validita i reliabilita jejích zjištění je tak naprosto pochybná.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

1. Proč jste práci nekonzultovala s vedoucím?
2. Jak se podle Vás proměnilo vnímání času (a jeho odraz v jazyce) mezi 19. stoletím a současností?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

VELMI DOBŘE až DOBŘE v závislosti na obhajobě

Datum: 31. 12. 2012

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

